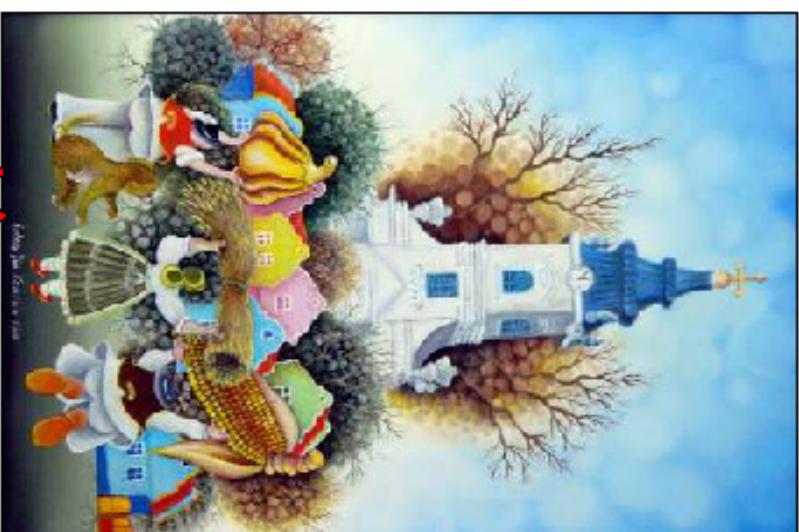

Buletin INFORMATIV

Anul XXI • nr. 10 (245) • Octombrie • 2013

CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE

Buletin INFORMATIV

Anul XXI • nr. 10 (245) • Octombrie • 2013

**MINISTERUL CULTURII
ȘI PATRIMONIULUI NAȚIONAL**
**CENTRUL NAȚIONAL PENTRU CONSERVAREA
ȘI PROMOVAREA CULTURII TRADIȚIONALE**

013701 București • Piața Prosei Libere nr. 1 • corp B 1

• etaj V / VI • telefon nr. 317 00 70

www.cncpct.ro e-mail: cncpct@culture.ro

e-mail: colectiv@cncpct.ro

Director: Cristian OGRĂZEANU

Redactor coordonator: Oana Gabriela PETROȘĂ - director adjunct

Colectiv redacțional:

Mihaila CIOBÎLĂ (secretar de redacție) • Dinelă DUMITRAȘCU

Elena GAVRILUȚIU • Mișela MIHAILĂ

Design: Mariana COMAN

Coperta I - Jane ZOLNAJ (Kovadze, Republica Serbia) -

Mașinute pentru rocolă - CNCPCT, Salonul
International de Artă Naivă, București, 2011

Coperta IV - Coasta OMIȚĂ (Vaslui) - *Roadele pămlintului* -
CNCPCT, Salonul Internațional de Artă Naivă,
București, 2011

Fotografia de Dinelă Dumitrașcu

ISSN 1224 - 6921

Tehnoredacare: Anca Cristina VERGULESCU

În cadrul acestui proiect colaborația
ia de ră în în continuare informații i articole de specialitate
pentru *Buletinul Informațional*.

Cuprins

Ecouri

„Glasul muzicii – calea spre celălalt“ o altă ipostază	2
(Elena GAVRIL UTIU)	
Tabăra de creație de la Râu Alb.....	4
(Ecaterina TUDOR)	
Festivalul-concurs Național de Muzică Populară	
„La marginea Dunării“.....	6
(Ștefan CĂRĂPĂNCEANU)	

Cercetare aplicată

Practici de cercetare, conservare și valorificare	
ale obiceiurilor vieții de familie (I)	10
(Anamaria STĂNESCU)	

Agenda octombrie 2012	15
------------------------------------	----

Aniversări

Angela Buciș la aniversarea nobilei vârste de 70 de ani.....	28
(Ștefan CĂRĂPĂNCEANU)	

Noi apariții editoriale

Studii și comunicări de etnologie.....	32
(Andreea BUZAȘ)	
Ioan Godea, Bârșă - comună din Tara Zărandului	34
(Prof. univ. dr. Ilie MOISE)	
Prin Câmpulung și pe mușcelele lui. Album monografic.....	35
(Sorin-Dănuț RADU)	

Ecouri

„Glasul muzicii - calea spre celălalt” - o altă ipostază

„Glasul muzicii - calea spre celălalt” este un proiect început cu un an în urmă de către Asociația „Centrul Cultural Ardealul”. Presedintele asociației - domnul Viorel Ciubucă - și-a motivat demersul prin necesitatea cultivării dragostei tinerilor pentru cultura populară tradițională și transmiterii către ei a valorilor acesteia.

Așa se face că în acest an proiectul s-a concretizat prin organizarea unei tabere de folclor, în perioada 8-13 august 2012, la Cabana Secu, aflată la câțiva kilometri de Toplița, pe drumul ce duce în dreapta la Borsec, iar în stânga, la Bilbor.

În acest loc au fost laolaltă 25 de copii și tineri veniți din 10 județe, dorinți să se inițieze în tainele culturii populare - să învețe să cânte sau să se perfecționeze în ale cântatului, să se familiarizeze cu ceea ce generic numim patrimoniul cultural imaterial sau să analizeze și să compare fiecare componentă a costumului popular (femeiesc sau bărbătesc) din diferite zone etnofolclorice ale țării. Alături de ei au fost specialiștii prof. Minodora Buzoianu și realizatorul de emisiuni etnofolclorice de televiziune Dumitru Buzoianu din Cluj-Napoca, pentru soliștii vocali, și prof. Gheorghe

2

Bădău din Cămpeni (Alba), pentru instrumentiști, care au lucrat cu fiecare în parte pentru a șlefui vocile sau sunetele viurilor, acordeoanelor, clarinetelor sau fluierelelor. Și astfel, pădurile falnice de brad ce străjuiesc zona au răsunat în această perioadă de glasuri limpezi sau de armoniile instrumentelor.

A fost, pe parcursul mini-taberei de folclor, o atmosferă de lucru, un spațiu propice pentru educație, în general, pentru frumos și autentic, în special, dar și de bună dispoziție, de închegare a unor prietenii, de realizarea unor relații afective, atât între profesori și cursanți, cât și între ei, cursanții. Cu toții - participanți și organizatori - au făcut ca dintr-un deziderat, „Glasul muzicii - calea spre celălalt” să devină o certitudine.

Programul taberei s-a încheiat cu un spectacol folcloric desfășurat pe scena Căminului Cultural din Subcetate, în care au evoluat tinerii participanți în tabără: Sebastian Marc - saxofon, Cătălin Mucea - contrabas, Cătălin Boncea - țambal, Gabriel Chicidea - saxofon, Cosmin Balazsi - saxofon, Răzvan Gligor - saxofon și fluiet, Ciprian Tomus - taragot, caval și fluiet, componenți ai formației de instrumentiști „Ariesul” din Cămpeni (Alba), condusă și dirijată de prof. Gheorghe Bădău, Pompiliu Cibi - clarinet și soliștii vocali: Emanuel Stan, Anamaria Maxim, Patricia Parfeni, Irina Deac, Florina Bălan, Maria Baci, Valentin Bertea, Bianca Hurubă - acompaniați de Orchestra Ansamblului „Rapsodia Călimanilor” a Centrului de Cultură Toplița - fiecare aducând cu sine costumul popular și cântecele din repertoriul zonei de proveniență. Spectacolul a fost întregit de un minunat program prezentat de Ansamblul „Hora” al Casei de Cultură Reghin, condus de prof. Ioan Contiu. Publicul, un bun cunoscător, a apreciat frumosele cântece ardelenesti, cu deosebire pe cele de pe Valea Mureșului.

În finalul spectacolului a fost lansat DVD-ul „Armonii de toamnă - Subcetate 2011” (înregistrările din festivalul-concurs cu același nume care avut loc la Subcetate, pe 26 octombrie 2011).

Proiectul „Glasul muzicii - calea spre celălalt” a fost realizat cu finanțarea Consiliului Județean Harghita și cu aportul celorlalți parteneri ai Asociației „Centrul Cultural Ardealul” - Centrul Cultural Toplița, Consiliul Local și Primăria Comunei Subcetate.

Reușita acestui proiect, pentru că o considerăm o reușită, ne arată, odată în plus, că asociațiile culturale, conduse cu competență și pasiune, reușesc să fie o alternativă competitivă în organizarea manifestărilor culturale, indiferent de ce gen. Domnul Viorel Ciubucă, presedintele Asociației „Centrul Cultural Ardealul” și responsabilul acestui proiect, a

3

dovezit și în acest an că este, prin dragostea sa față de tot ce înseamnă cultură populară, prin experiența și buna cunoaștere a fenomenului, unul dintre cei mai buni promotori atât ai cântecului, dansului și portului popular autentic, cât și ai obiceiurilor și tradițiilor transilvănene.

Elena GAVRILUȚIU
Consilier, CNCPCCT

Tabăra de creație de la Râu Alb

Tabăra tematică de icoane pictate pe lemn și pe sticlă, măști tradiționale venețiene și atelier de teatru s-a desfășurat la Râu Alb, Județul Caraș-Severin, în perioada 12-18 august 2012.

În locația dedicată taberelor, Râu Alb, copiii au întâlnit o nouă provocare: timp de o săptămână aceștia au învățat să picteze icoane pe sticlă și lemn, îndrumați de trei lectori. Cei 60 de copii și-au decoperit talentul în artă - pictură și confecționarea măștilor venețiene și în actorie. Drept mărțurie stau nenumăratele lucrări din expoziție și sceneta jucată în aer liber. Au participat copii din județele Caraș-Severin, Timiș și Teleorman. Printre participanți, au fost și câțiva copii cu dizabilități de la Liceul Iris din Timișoara, copii care, în ciuda problemelor de vedere, au jucat în piesa de teatru și chiar au pictat, la rândul lor, icoane. Copiii au realizat câte două lucrări, dintre care una a fost expusă la Muzeul Banatului Montan.

La atelierul de icoane, lectorii au fost Ioan Tomi Radcu - icoane pe sticlă și Ecaterina Tudor - icoane pe lemn și măști tradiționale venețiene.

Fabule în atelierul de teatru

De asemenea, un alt atelier a fost cel de teatru. Astfel, la finalul zilelor de tabără, copiii au jucat două scenete, ca dovadă a muncii depuse atâtea zile la rând. Cele două fabule, cea clasică a greierului și furnicii, și cealaltă, a leului, au avut o interpretare aparte și modernă: la finalul primei povești, greierul nu a rămas flămând, ci a declarat că a fost angajat să cânte pentru copiii din tabără. Iar în cazul ultimei fabule, regele junglei, leul, a fost apelat pe telefonul mobil. Ambele povești au fost jucate într-o manieră drăgălașă, specifică micuților actori, mai ales că aceștia au purtat măști reprezentând fiecare animalul din fabulă, confecționate în cadrul taberei,

4

În atelierul Taberei de creație de la Râu Alb, Jud. Caraș-Severin,
12-18 august 2012

Expoziția de icoane de la finalul taberei

5

special pentru ei: „Copiii au înțeles ce trebuie să facă, sunt foarte mulțumit de ei și le mulțumesc pentru răbdarea lor, pentru implicare și pentru deschiderea cu care au venit spre mine”, precizează Marius Tudor, actor al Teatrului de Vest din Reșița și lectorul copiilor pentru atelierul de teatru.

Organizatorii acestei tabere au fost Consiliul Județean Caraș-Severin, Direcția Județeană pentru Tineret și Sport Caraș-Severin și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Caraș-Severin.

Ecaterina TUDOR

CJCPCT Caraș-Severin

Fotografii din Arhiva CJCPCT Caraș-Severin

Festivalul-concurs Național de Muzică Populară „La marginea Dunării”

În zilele de 7 și 8 septembrie a.c., municipiul Giurgiu a găzduit cea de-a XXVIII-a ediție a uneia dintre cele mai longevive manifestări folclorice, în cocheta sală a Ateneului „Nicolae Bălcescu”, un edificiu de patrimoniu cu o arhitectură de excepție, înzestrat cu moderne și performante mijloace electrotehnice sonore și luminoase.

Denumirea de Național este motivată prin faptul că la această autentică sărbătoare folclorică văsoasă au participat concurenți din diverse zone ale țării și chiar din diaspora, cum a fost cazul unui concurent din orașul Cernăuți - Ucraina.

Componenta zonală a celor 20 de concurenți a asigurat evenimentului varietate coloristică prin originalitatea costumelor, și sonoră, prin repertoriul interpretărilor, mesageri ai vetricilor folclorice pe care le-au reprezentat: Arges (2), Cernăuți - Ucraina (1), Dâmbovița (2), Giurgiu (4), Hunedara (1), Iasi (1), Neamț (1), Olt (1), Prahova (1), Tulcea (1), Vâlcea (1).

Aprecierile profesionale ale acestor tineri, pasionați de cântecul popular, au revenit unui juriu compus din specialiști, personalități culturale și oficialități locale și din capitală care a avut o misiune dificilă în stabilirea palmaresului, dată fiind valoarea deosebită a concurenților care la această ediție s-au întrecut în ceea ce privește originalitatea celor două piese susținute în interpretări personale și portul zonal, în cele mai multe cazuri costumele fiind

6

apreciate ca piese de patrimoniu descoperite în lăzile de zestre ale părinților sau bunicii.

Juriul festivalului a fost compus din: prof. conf. univ. Aurel Musteștea - președinte; membri: Polina Gheorghie - solist vocal, redactor muzical la Radio Antena satelor; Georget Nucă - solist vocal, realizator de emisiuni folclorice TV; Dumitru Gavrilă - vicepreședinte al Consiliului Județean Giurgiu; Elena Teodora - șef serviciu învățământ, Primăria Giurgiu; prof. Virgil Pețanca - dirijor al Orchestrei „Valahia”, manager al Centrului Cultural „Ion Vinea” și subsemnatul.

Faptul că pe parcursul celor 28 de ediții am participat cel puțin la un sfert dintre acestea, motivat prin natura preocupărilor și a profesiei (consilier de specialitate în cadrul Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, membru în Juri sau autor de cronici în presa de specialitate), mă îndreptățește să exprim o succintă privire asupra evoluției acestui adevărat fenomen cultural giurgiuvean.

Manifestarea a debutat în anul 1980, cu un concurs interjudețean, iar, cu timpul, a devenit național și pentru câteva ediții chiar internațional, cu participarea unor formații din țări vecine și din diaspora, culminând cu ediția din anul 1993, când manifestarea a fost dublată de primul Congres Internațional al Culturii Populare Danubiene, cu participarea unor delegații de specialiști-folcloriști din Bulgaria, Ucraina și Ungaria, din cea a țării noastre făcând parte nume de referință ale folcloristicii naționale printre care regretata doamna prof. univ. Emilia Comișel, cercetătorii Ion C. Chitișia și Sabina Ispas, iar ca invitați speciali, personalități ale genului din Anglia și Franța.

Răsfoind publicația *Comori văsoase*, care a apărut în anul 2010 sub egida Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Giurgiu, în coordonarea prof. Carmen Mihaela Pețanca, director al acestei instituții, o concentrată și documentată istorie în date și personalități care și-au pus amprenta valorică și profesională asupra celor mai multe dintre edițiile festivalului-concurs, țin să amintesc câteva nume de referință aflate postura de președinte al juriului de specialitate: prof. univ.

7

Festivalul-concurs Național de Muzică Populară „La marginea Dunării” - ediția a XXVIII-a, Giurgiu, 7-8 septembrie 2012

Emilia Cornișel, compozitorul, dirijorul și folcloristul Constantin Arvinte, compozitorul Ludovic Paceaș, cercetătorul George Marcu și Gruia Stoica, realizator muzical la postul național de radio.

Revenind la tema principală a acestor consemnări privind Festivalul-concurs „Pe marginea Dunării”, voi încerca să personalizez componentele care l-au făcut atât de apreciat și căutat de concurenți din cele mai îndepărtate zone ale țării, chiar și din diaspora, sfidând distanțele apreciabile până la locul de desfășurare. Demn de remarcat este și faptul că, pe parcursul edițiilor, pe scena festivalului s-au perindat tineri dormici de afirmare din toate punctele cardinale ale țării, foarte mulți reușind să se afirme ca interpreți profesioniști ai genului folcloric.

Rememoriând desfășurarea edițiilor la care am fost prezent, și numai... am reținut că la Giurgiu concurenții, iubitori de folclor, au găsit întotdeauna o organizare perfectă, material și profesional, asigurată de oficialități și de specialiști, și un public avid de cântecul, jocul și obiceiurile tradiționale.

La Giurgiu există un ansamblu profesionist de folclor numit „Doina Dunării”, care realizează un cadru de susținere al concurenților prin modul autentic al acompaniamentului, asigurat de cele două componente ale instituției: o orchestră valoroasă, condusă cu competență și profesionalism de violonistul și dirijorul Ștefan Stoica, și un colectiv de dansatori tineri și frumosi, îndrumați de coregraful Velicu Prodan, care dă culoare prin costume și ritmul jocurilor aduse pe scenă.

8

În situația fericită în care valoarea concurenților a depășit cu mult ștacheta profesională a ultimilor două ediții la care am participat în calitate de membru în jurul de specialitate, de comun acord cu organizatorii manifestării, jurul a fost pus în situația de a suplimenta palmaresul concursului prin triplarea numărului unor premii, în final acesta fiind următorul:

Trofleu concursului:

Gherman Grigore (Cernăuți, Ucraina)

Premiul I:

Carmen Duică (Gorj)

Premiul II:

Iulian Urlea (Giurgiu), Ionuț Apetrăchicaiei (Hunedoara) și Marcela Bulbasa (Tulcea)

Premiul III:

Doina Elena Sârbu (Neamț), Gabriel Andrei (Vâlcea) și Ionel Lazăr (Argeș)

Premiul de popularitate:

Mădălina Bănică (Gorj) și Stelian Păun (Giurgiu)

Premiul special al jurului:

Cătălin Pandurescu (Olț) - fluiet și caval

Menture:

Ina Ecaterina Chiriac (Iasi).

În cele două zile de festival, spectatorii au beneficiat și de prezența scenică a unor profesioniști de gen, care au susținut microrecitaluri - interpretări de excepție, cu repertorii din principalele zone folclorice care i-au consacrat.

Prin prezența lor în spectacol, consacrații, aflați pe aceeași scenă cu debutanții, au reușit să realizeze pentru auditoriu un autentic mozaic sonor al valoroasei noastre bogății folclorice naționale.

Simpla consemnare a numelor și a principalelor zone folclorice pe care le reprezintă soliștii profesioniști prezenți în spectacole motivează cele afirmate mai sus: Ion Chirpici, Mariana Simion, Georgeta Nucă și Polina Gheorghe, din Muntenia, Ion Drăgan, din Oltenia, Georgeta Nichifor, din Dobrogea și, nu în ultimul rând, Ștefania Rares, din Moldova.

La acest festival-concurs, cu ocazia ultimilor trei ediții la care am fost prezent, am remarcat și admirat naturaletă cu care Florin Rococi a asigurat comperajul, reușind să creeze un spectacol suvoi, fără poticneli sau goluri, iar pe tinerii debutanți să-i introducă în lumea mirifică a scenei, să le inspire curaj în dialogul lor cu suțele de ochi și urechi pe care a trebuit să-i convingă și să-i atragă.

Acestea sunt doar câteva motive pentru care îl apreciez pe Florin, ca un artist complet și care face din prezentare o artă, reușind să se implice în actul scenic firesc și fără gesturi teatrale gratuite.

Ștefan CĂRĂPĂNCEANU,

Etnomuzicolog

Fotografate din Arhiva CJCPCCT Giurgiu

9

Cercetare aplicată

Practici de cercetare, conservare și valorificare ale obiceiurilor vieții de familie (I)

Nasterea, inițierea, nunta și moartea contribuie la conturarea tiparului cultural mental al unei comunități. Riturile de trecere consacra devenirea umană prin raportarea acesteia la un arhetip mitic.

Obiectivele operaționale ale cercetării etnologice asupra obiceiurilor vieții de familie sunt: așezarea riturilor de trecere în ansamblul obiceiurilor tradiționale românești, structura unui rit de trecere, repertoriul (variantele și variabilele), recuzita și funcționalitatea (în special, evoluția de la ritual la spectacular) asociate acestora, elementele simbolice și alegorice, interpretarea repertoriului obiceiurilor vieții de familie în funcție de relația dintre folclorul literar, muzical, coregrafic și context, caracteristicile structurale și constanțele stilistice.

În cadrul acestui demers, scopul specialiștilor CNCPCT este obținerea unei imagini actuale și dinamice a obiceiurilor vieții de familie, care să cuprindă informațiile păstrate în memoria activă și pasivă a comunităților analizate etnologic. Pentru atestarea vechimii unui fapt cultural și pentru stabilirea interferențelor și a modificărilor funcționale și semiotice, această

imagine actuală este raportată, în diacronie, la momente diferite locului și momentului descinderii în teren.

Instrumentele necesare pentru atingerea scopului sunt integrate în programele culturale și proiectele de cercetare ale CNCPCT. Astfel, ținta Programului cultural *Cultura tradițională - potențial național contemporan* este identificarea, în parteneriat cu specialiștii din teritoriu, a fenomenelor vii ale culturii populare, documentarea, culegerea și stocarea datelor de teren. De asemenea, sunt concepute programe culturale de promovare a valorilor obținute în urma activității de cercetare aplicată și de protecție a mediului cultural, cu ajutorul educației permanente prin cultura tradițională.

În cele ce urmează, voi ilustra modul de investigare etnologică a caracterului ritual actual specific obiceiurilor populare de la naștere, nunta și înmormântare.

Nasterea. Metode de cercetare și interpretare

Nasterea marchează pătrunderea în existență. Este primul pas spre recunoașterea de sine, prin integrarea în neam, societate și comunitatea religioasă.

Cercetarea etnologică a obiceiurilor de la naștere este necesară, deoarece acestea pun în practică un scenariu ideal, prin intermediul căruia neamul și obștea asază viața noului-născut sunt protecție divină.

Cele mai la îndemână practici de cercetare etnologică sunt culegerea informațiilor pe cale orală, observația, reconstituirea și înregistrarea vizuală. Acestora li se adaugă verificarea izvoarelor scrise și a marilor vizuali (obiecte, fotografii, monumente ș.a.m.d.).

Rezultatele sunt vizibile în datele de teren stocate în Banca Națională de Date Etnofolclorice (format audio, foto, video), în studiile de specialitate, care promovează valorile culturii tradiționale în cadrul Colocivilor CNCPCT și în publicațiile și colecțiile editoriale ale CNCPCT.

O imagine a ceea ce înseamnă riturile de intrare în lume ale neofitului este oferită de cartea „În pragul Lumii albe”, editată de CNCVTCP în anul 2001. Demersul științific al Narcisei Ștucă este publicat în volumul al II-lea al Colecției „Anotimpuri culturale”. Sunt coroborate complexe elemente magico-gestuale și verbale, așa cum transpar din credințele și practicile rituale cercetate în teren. Astfel, studiul științific expune o invarianță ideală a nașterii.

Obiceiurile de la naștere sunt parte integrantă și a monografiei „Roscani: un sat pentru mileniul III”, coordonat de Narcisa Știucă. Studiul științific este rodul muncii de cercetare al specialiștilor CNCPCPT, văzând lumina tiparului în 2001, la Editura Emia din Deva. De asemenea, riturile caracteristice nașterii se numără printre subiectele sesiunilor de comunicări științifice din cadrul Colocviilor CNCPCPT. Volumul retrospectiv „Sinteze 1994-2008”, publicat în 2009, de către CNCPCPT se constituie din tipărirea intervențiilor specialiștilor în etnologie participanți.

Informații despre obiectele întrebuintate în cadrul riturilor de naștere sunt regăsite în cartea Corinei Mihăescu, „Ceramica populară din Oltenia”, ce ne face cunoscute drumul și sufletul lutului. Studiul științific este primul volum al Colecției „Albumul de artă populară”, editat de CNCPCPT în anul 2006. De asemenea, elemente specifice vestimentății noului-născut, precum betele sau batistele, au fost prezentate în cadrul expoziției „Meșesuguri de azi - podoabe tradiționale”, organizată de CNCPCPT în 2010. Expoziția a înfățișat publicului o selecție a celor mai frumoase podoabe ceremoniale, lucrare de meșteri și creatori populari contemporani.

Interviurile obținute în urma cercetării de teren sunt fundamentate pe elaborarea unui *Questionar privind obiceiurile de la nașterea copiilor*, redactat în virtutea unei documentări solide și minuțioase. Acest chestionar oferă un cadru de discuție ordonat logic și cronologic. Interviurile sunt corelate cu reconstituirea orală și cu povestirea vieții. Astfel, s-a construit un „portret-robot” al Nașterii, un scenariu ideal al desfășurării acestui ritual de venire în lumea albă.

În urma întrebărilor specialiștilor în cultură tradițională ai CNCPCPT, au fost identificate rituri de purificare, profiactice, apotropice, de propitiere și de consacrare corespunzătoare celor trei ipostaze structurale ale oricărui rit: preliminară, liminală și postliminală.

I. Preliminalitate

1. Ce cred oamenii despre venirea pe lume a unui copil?
2. La cine apelează femeia care nu poate să aibă copii? Ce i se face/zice? Dar mai demult ce făceau astfel de femei?
3. Ce spun oamenii despre copiii din flori? Dar despre cei născuți cu malformații?
4. Ce practici populare se fac pentru ca femeia să avorteze? Dar ca să țină sarcina?

12

5. Ce reguli de comportament trebuie să respecte gravida pe timpul sarcinii?

6. Dar pentru ca să fie copilul frumos, bogat, cu părul creț etc.?
7. Cum se poate afla sexul copilului înainte de naștere, după tradiție?
8. Care sunt semnele după care femeia își dă seama că e însărcinată? Ce trebuie să facă atunci când află acest lucru? De ce?
9. Ce nu are voie să facă/zică femeia însărcinată?

10. Ce crede/zice satul despre oamenii care nu au copii? Dar despre cei care au mai mulți?

11. Unde nasc femeile? Dar mai demult? Până când au născut acasă?
12. Ce li se făcea/zicea pentru ca nașterea să fie ușoară?
13. Cine asistă la naștere? Dar în trecut?
14. Cine era aleasă moașă? Ce condiții trebuia să îndeplinească?
15. Care erau atribuțiile moașei față de mamă? Dar față de copii?
16. Cine, cu ce și când o răsplătea pe moașă?
17. Cu ce este/era înfășat copilul după naștere? Unde era așezat el?

II. Liminalitate

1. Când se face/se făcea prima scaldă?
2. Cine o face și în prezența cui se face/se făcea aceasta?
3. Cum trebuie să fie apa?
4. Ce obiecte se pun/se puneau în scaldă? De ce?
5. Unde se arunca apa?
6. Copilul putea fi lăsat singur în casă? De ce? Dacă nu, cine/ce îl păzea?
7. Ce obiecte se puneau/se pun lângă/pe hăinuțele copilului, ca să-l ferească de deochi și boli?
8. Cine avea/are voie să intre la copil? Dacă intra o femeie care nu e curată, ce se făcea/zicea?
9. Cine nu are/avea voie să vadă copilul? De ce?
10. Ce practici populare există/existau pentru copilul bolnav, deocheat sau care nu doarme?
11. Cum poate fi prevăzută viitorul copilului?
12. Ce sunt ursitoarele? Când și cum se pun/puneau ele?
13. Ce se crede despre ele?

13

III. Postlminalitate

1. La cât timp după naștere se botează copiii? Dar în trecut? Dar dacă se nasc bolnavi?
2. Cine se alege/se alegea ca naș de botez?
3. Ce fel de rude se consideră nași cu familia? Dar cu copilul?
4. Care este rolul lor la botez? Dar după aceea?
5. Ce făcea moasa la botez?
6. Cine duce copilul la biserică? Când?
7. Ce se face în drum spre biserică? Dar la ușa bisericii?
8. Cine îl aduce înapoi?
9. Cui îi este dat copilul botezat? Ce se spune când se intră cu el în casă?
10. Cum se numește petrecerea de după botez? Cine participă la ea? Cum se desfășoară?
11. Se dau daruri? De ce? Ce se dă ca dar? Cui i se dă i se dă darul? Este vreo ceremonie aparte?
12. Cine/cum face scaldă de după botez?
13. Există/exista obiceiul schimbării numelui sau al vânzării copiilor? În ce condiții?
14. Cine făcea acest lucru? Cum?
15. Ce făceau oamenii dacă le mureau mai mulți copii înainte de naștere sau mai mici?
16. Ce se spune despre copiii născuți cu placenta pe cap?
17. Dar despre cei întorși de la supt?
18. Care sunt obiceiurile care se practică dacă ai un copil mort nebotezat? Dar pentru pruncii avortați?

Anamaria STĂNESCU
Referent, CNCPCT

Agenda *

Alba**28 octombrie – Ocna Mureș****„Mureș, pe marginea tai” - festival interjudețean de folclor.****Argeș**

5-11 octombrie – Pitești - Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu”

Salonul Cărții Argeșene: prezentarea nouărilor editoriale 2011-2012 ale Editurii Alean a CJCPCT.

19 octombrie – Pitești - Biblioteca Județeană „Dinicu Golescu”

Concursul de creație poetică „Ion Pillat - Acolo unde-n Argeș”, ediția a V-a - premiere și lansare de carte.

27-28 octombrie – Pitești - Muzeul Județean Argeș - Galeria de Artă

Naivă

Expoziția Națională de Artă Naivă - ediția a XLIV-a.**Bihor****4-7 octombrie – Oradea****Întâlnirea Ansamblurilor Profesionale Maghiare din Ardeal. Participă Ansamblul „Nagyvárad Táncegyüttes”, precum și alte cinci ansambluri profesionale din țară.**

*N.R. Informațiile de la această rubrică sunt furnizate de centrele județene pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale. Pentru confirmări, vă rugăm consultați organizatorii.

11 septembrie-14 octombrie – Oradea
Târgul de Obiecte Meșteșugărești „Toamna orădeană”, organizat în cadrul manifestării cultural-artistice „Toamna orădeană”.

12 octombrie – Oradea
 „Gala tinerelor talente” - concurs județean pentru tinerii soliști de muzică cultă, usoară și populară - manifestare derulată în cadrul „Toamnei orădene”.

15-19 octombrie – Beiuș
Zilele Culturii la Beiuș.

27 octombrie – Oradea
 „Antologia Ansamblurilor de amatori din Ardeal”; participă Ansamblul „Csillagocska” și un număr de 10 ansambluri neprofesioniste din țară.

28 octombrie – Oradea
 Aniversarea a 10 ani de existență a Ansamblului „Csillagocska”.

● În perioada 7-8 octombrie a.c., se fac filmări pentru Proiectul „Zes-
 trea românilor” - material documentar realizat în colaborare cu Tele-
 viziunea Română. Tematica acestui documentar este creșterea ani-
 malelor (păstoritul), cu referire la coborâtul oilor și, ulterior,
 complexul tărănesc de pe Valea Iadului.

● Miercuri, 10 octombrie, se lansează la Oradea volumul *Din durerile Bi-
 horului: Pagini din lupta intelectualității române din Bihor, pentru apărarea
 credinței, școlii și ființei naționale românești* - vol. III.

Botoșani

28 octombrie-1 noiembrie – Botoșani
 Festivalul-concurs de Interpretare a Piesei într-un Act „Mihail Sorbul” -
 ediția a XXI-a.

București

3-6 octombrie – Băile Herculane

**Colocviile Centrului Național pentru Conservarea și Promovarea
 Culturii Tradiționale** - ediția a XIX-a - cu tema *Patrimoniul cultural
 imaterial - sisteme naționale de salvagardare*. Parteneri: Centrul Jude-
 țean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Caraș-
 Severin și Direcția Județeană pentru Cultură și Patrimoniul Național
 Caraș-Severin.

16

● În perioada 5-10 octombrie, Centrul de Creație, Artă și Tradiție al
 Municipiului București (CreArT) participă, împreună cu Ansamblul,
 „Timișul” al Casei de Cultură Timișoara, la Balkan Natives Folk
 Dances Festival (ediția a XVIII-a) - Izmir (Turcia).

● CreArT este partenerul Clubului de Dans Sportiv „Mihai Petre” în
 organizarea, în perioada 13-14 octombrie, alături de Federația Mon-
 dială de Dans Sportiv, a Concursului Internațional „Romanian Open”.

Buzău

7 octombrie – Brădeanu
 Festivalul Crizantemelor - serbare etnofolclorică.

Caraș-Severin

3-5 octombrie – Caransebeș
 „Toamna Gugulană”: spectacole folclorice, târg de produse
 agroalimentare, expoziții.

6-7 octombrie – Grădinar
 Festivalul Ansamblurilor Folclorice de Dansuri Populare „Sanda
 Ionel Marcu” - ediția a III-a.

26-27 octombrie – Berzasca
 Festivalul-concurs de Muzică Ușoară „Ritmuri în Mileniul III” - ediția a XII-a.

18-19 octombrie – Oțelu Roșu
 Festivalul Județean de Folclor „Afilon Lațcu și Ioan Muntean”.

Constanța

3-5 octombrie – Topalu
 Festivalul-concurs Național de Interpretare a Cântecului Popular
 Românesc „Dan Moisescu” - ediția a XVII-a.

25 octombrie – Constanța - Școala nr. 23 „Constantin Brâncoveanu”
 Manifestare culturală cu teme „Legenda Sfântului Dumitru la
 aromâni” și „Tradiții și obiceiuri strămoșești în arealul românesc”.

Doji

4 octombrie – Craiova - Galeriele „Cromatic”
 Salonul de Toamnă - expoziție de pictură a membrilor Cenaclului Artiștilor
 Plastici „Constantin Brâncuși”.

12-18 octombrie – Desa
Spargera Săririndarului - segmentul al treilea al obiceiului tradițional
 specific localității, *Săririndarul de obște*.

17

20-21 octombrie – Pielești

Festivalul Înfățișării prin Joc și Cântec - festival al ansamblurilor folclorice de amatori.

26-28 octombrie – Craiova - Esplanada Teatrului „Marin Sorescu”

Târgul Mestierilor Popolari - manifestare organizată de CJCPCT în parteneriat cu Muzeul Olteniei.

Galati

1 octombrie – Galati și localități din județ

Concerte ale Fanfarei „Valurile Dunării”, dedicate Zilei Internaționale a Vârșnicilor.

12-26 octombrie – Galati

„Clepsidra” - concert filantropic al Fanfarei „Valurile Dunării”, pentru persoane din categorii sociale defavorizate.

12-14 octombrie – Galati

Festivalul National de Epigramă „Umor La Mila 80” - ediția a XV-a, care îi reunește pe cei mai buni umoriști ai țării (epigramiști, caricaturiști).

14 octombrie – Chișinău (Republica Moldova)

Expoziție de artă fotografică a artiștilor Răzvan și Nicoleta Sburlan, care se desfășoară în cadrul celei de a X-a ediții, jubiliare, a Festivalului „Două inimi gemene”.

18 octombrie – Galati

Festivalul Cântecului Popular „Perla Dunării” - festival național de interpretare vocală și instrumentală pentru copii și tineret din cadrul Euroregiunii „Dunărea de Jos”.

25 octombrie – Galati

Ziua Armatei - ceremonie și concert susținut de Fanfara „Valurile Dunării”.

28 octombrie – Cavadinesti

„Sărbătoarea Cântecului și Jocului Horincean” - festival de interpretare a cântecului și dansului popular.

● **Luni, 15 octombrie a.c., apare nr. 128 al Revistei „Dunărea de Jos”.**

● **În această lună se editează vol. 9 al Colecției „cARTESENTE” - cele mai frumoase poeme ale unui autor gălățean.**

Giurgiu

1 octombrie – Giurgiu

Specacol folcloric al Ansamblului „Doina Dunării” cu ocazia Zilei Internaționale a Persoanelor Vârșnice.

18

1 octombrie – Mironesti - Căminul de bătrâni

Specacol al elevilor Școlii de Arte a CJCPCT de Ziua Internațională a Persoanelor Vârșnice.

1 octombrie – Izvoarele

Ziua Comunei - spectacol prezentat de cursanții Școlii de Arte a CJCPCT.

15 octombrie – Giurgiu

„Ecouri de toamnă” - spectacol de deschidere a cursurilor Școlii de Arte a CJCPCT.

15-23 octombrie – Giurgiu și localități din județ

Festivalul Culturii Vlăsceane - festival județean - ediția a IV-a.

Gorj

6-7 octombrie – Crasna

Zilele Comunei Crasna - Întâlnire cu Fiii satului - manifestări etnofolclorice realizate în colaborare cu Ansamblul Artistic „Doina Gorjului” și CJCPCT Gorj.

7 octombrie – Bumbești-Pițic

Expoziție de țesături și costume populare vechi.

7 octombrie – Târgu Jiu

Ziua Recoltei - expoziții de produse și utilaje agricole, târg al mestierilor populari, spectacole artistice.

7-16 octombrie – Târgu Jiu și localități din județ

GORJFEST - suită de manifestări cultural-artistice, din care fac parte: Festivalul Internațional de Arte Vizuale, Tabăra Internațională de Pictură - ediția a VII-a, Salonul Internațional de Pictură și inaugurarea Colecției de Artă Contemporană „Gorjfest”. Organizator: CJCPCT Gorj, sub egida Consiliului Județean Gorj, în parteneriat cu Ansamblul Artistic „Doina Gorjului”, USMO, USME Jiț și Primăria Târgu Jiu.

14 octombrie – Alimpești, Bărbătești, Băteni, Cătunele, Padeș,

Săulești, Slivilești, Stejari, Runcu, Telești, Turcenii, Văgăulești

Nedei și hramuri de Sfânta Parascheva.

14 noiembrie – Rovinari

Ziua Recoltei - expoziții de artă populară și produse tradiționale, spectacole artistice.

14 octombrie – Târgu Jiu - Podul Jiului

„96 ani de la luptele de la Podul Jiului” - ceremonial religios, militar și civil.

19

19 octombrie – Bărbătești

Concurs de realizare a împletiturilor din nulele și a decorațiunilor din semințe și frunze uscate, urmat de organizarea unei expoziții cu obiectele produse.

19-21 octombrie – Târgu Jiu, Runcu

Festivalul Național de Umor „Ion Cănavoiu” - ediția a XX-a și Salonul Internațional de Caricatură - ediția I. Organizator: CJCPCT Gorj, sub egida Consiliului Județean Gorj, în parteneriat cu Biblioteca Județeană, Școala Populară de Artă, Consiliul Local Runcu, Asociația Epigramiştilor din România, Asociația Caricaturiştilor din România, Societatea Umoriştilor Gorjeni, Liga Culturală „Fiii Gorjului” București.

20 octombrie-10 noiembrie – Tântăreni

„Toamna culturală” - expoziții de carte și de artă plastică, spectacole artistice.

26 octombrie – Bumbești-Jiu

„In memoriam Gh. Dumitrescu-Bumbești” - simpozion.

27-28 octombrie – Motru

„Mugur de cântec” - festival interjudețean de muzică ușoară.

Harghita3 octombrie – Miercurea-Ciuc

Lecție de istorie neconvențională - „Principatul Transilvaniei” - prelegere susținută de prof. univ. dr. Pap Sándor.

8-14 octombrie – Miercurea-Ciuc

Zilele Culturale Eger în Tinutul Secuiesc.

18-21 octombrie – Bălan

Festivalul Internațional de Dansuri Populare „Botorka” - ediția a XV-a - program de sprijinire a dansului și a obiceiurilor populare din județul Harghita.

19 octombrie-18 noiembrie – Miercurea-Ciuc

Curs de formare profesională a adulților cu specializarea fotograf.

● În perioada **19-21 octombrie a.c., Ansamblul „Rapsodia Călimanilor” al Centrului de Cultură Toplița** întreprinde un turneu în Franța, în orașele **Mezieux, Saint-Just-Saint-Rambert și Sainte Foy-lès-Lyon, la invitația asociațiilor „Exchange-Roumanie” și „Rhône-Roumanie”.**

Ialomița**4-5 octombrie – Slobozia**

Festivalul Național al Tinerilor Interpreți de Folclor „Ion Albeșteanu” - ediția a IX-a.

Iasi**6 octombrie – Iași**

„Tandafir de la Moldova” - festival de folclor aflat la ediția XLIV-a, care reunește grupuri de interpreți și soliști din diferite zone ale țării, în special din Moldova, dar și din Republica Moldova.

Ilfov

● CJCPCT Ilfov este partenerul Primăriei și al Casei de Cultură din Medgidia în organizarea Festivalului Internațional de Muzică Ușoară Românească „Dan Spătaru” - ediția a VII-a, desfășurat în perioada 5-7 octombrie, la Medgidia. În concurs participă și reprezentanți ai județului Ilfov.

● Continuă, și în această lună, proiectele „Caravana Teatrului în Ilfov” (reprezentanții ale Teatrului „Constantin Tănase” în localități din județ) și „Copiii de azi, scriitorii de mâine” (concurs de creație literară, pe categorii de vârstă, pentru copiii din județul Ilfov).

Maramureș1-10 octombrie – Bala Mare

„Fotoetnografica” - expoziție etnografică - ediția a IX-a.

Mureș7 octombrie – Târgu Mureș

Festivalul Cântecului și Dansului Popular Maghiar „A faluban muzsikálnak” („Răsună muzica în sat”) - ediția a VI-a.

20-27 octombrie – Sovata

Tabăra de Pictură de Șevalet „Satul mureșean de ieri și de azi” - ediția a XXVI-a.

Olt1-31 octombrie – Slatina, localități din județ

„Căminul cultural - programe de activități, oportunități și priorități” - manifestare complexă, cuprinzând instruirea, programe de educație permanentă,

spectacole metodologice, expoziții, proiecții de film, conferințe și întâlniri cu specialiști și personalități culturale.

4-7 octombrie – Slatina

Festival-concurs Național de Umor „Oțenii &... Restu' Lumii” - ediția a XVIII-a. Manifestare complexă, concurs de epigramă, caricatură, literatură umoristică, recitaluri dramatico-umoristice, expoziții, târgul meșterilor populari, sărbătoarea vinului.

26 octombrie – **Drăgănești-Olt**

Festivalul-concurs Național de Doine și Balade „De la Drăgănești la vale”.

27 octombrie – Colonești - Căminul Cultural

Ateliere de teatru pentru elevi.

Prahova

1-3 octombrie – Mizil

Zilele Toamnei la Mizil/Zilele Orașului Mizil: manifestare culturală complexă, cu participare județeană și națională.

2-7 octombrie – Fulga - Scoala „Laurențiu Fulga”

„Săptămâna omagială Laurențiu Fulga”: expoziții, întâlniri cu scriitorii, critici literari, editori, profesori.

5-6 octombrie – Plopeni - Casa de Cultură

Festivalul Național de Epigrame - ediția a II-a.

6 octombrie – Arceștii Zeletin

Ziua Comunei Arceștii Zeletin: manifestare culturală complexă, realizată în colaborare cu Centrul Județean de Cultură Prahova.

6-7 octombrie – **Tomșani**

Târgul fermierului: manifestare complexă, cu participare județeană și națională, organizată în colaborare cu Centrul Județean de Cultură Prahova (târg de produse agricole, expoziții de artă populară, spectacole folclorice, muzică de fanfară, horă).

6-7 octombrie – Ceptura

Zilele Comunei Ceptura - ediția a XV-a: expoziții, târg, întreceri sportive, spectacole muzical-coreografice și foc de artificii.

8-10 octombrie – **Urlati - Centrul civic**

Zilele Toamnei la Urlati: manifestare complexă (concursuri, expoziții de artă meșteșugărească, expoziții cu produse agricole etc.).

8-14 octombrie – **Breaza**

Târg și spectacole folclorice, cu participare județeană.

22

13-14 octombrie – **Filipești de Târg**

Festivalul Toamnei/Zilele Localității Filipești de Târg: târg, spectacole folclorice, expoziții, horă.

13-14 octombrie – **Posești**

„Turism cultural: Pe urmele lui Eufrosin Poteca” - vizită la Mânăstirea Gura Motrului.

14 octombrie – **Bertea - Piața comunală**

Târg tradițional de toamnă și spectacole folclorice - târg cu produse specifice de toamnă.

14 octombrie – **Breaza**

„Ziua Orașului Breaza - 509 ani de la atestarea documentară a orașului”. În context, Festivalul de Folclor „Calabreaza” - ediția a VIII-a, organizat împreună cu Centrul Județean de Cultură Prahova.

14 octombrie – **Cocorăștii Mislui**

Sărbătoarea Recoltei - ediția a VIII-a: serbare câmpenească, târg de produse agroalimentare și spectacole folclorice.

14 octombrie – **Izvoarele**

Târgul tradițional de toamnă de Sfânta Cuvioasă Parascheva și spectacole folclorice.

14 octombrie – **Apostolache**

„Vasilie Pappa, citorul Bisericii și Școlii de Meserii Valea Boului (1872)”.

15 octombrie – **Bălțești**

Festivalul Toamnei - ediția a III-a - târg de produse agricole și spectacole folclorice în aer liber.

15-16 octombrie – **Boldești-Scăeni**

Festivalul Toamnei - ediția a V-a. Din program: locuțiuni, muzică de fanfară, spectacole folclorice, expoziții, târg de produse agricole. Manifestare complexă organizată împreună cu Centrul Județean de Cultură Prahova.

18-21 octombrie – **Cornu**

Zilele Bibliotecii - ediția a X-a: expoziție, concursuri, lansare de carte, întâlniri cu scriitorii și editori, simpozioane cu participare județeană și națională.

20 octombrie – **Fântânele**

Sărbătoarea Toamnei la Fântânele: târg tradițional, expoziții, spectacole folclorice.

20-21 octombrie – **Starchiojd**

Serbările Toamnei la Starchiojd.

23

21 octombrie – Gura Vadului

„Drumul Vinului“: concurs de vinuri, programe folclorice, horă și târg tradițional. Manifestare organizată împreună cu Centrul Județean de Cultură Prahova.

25 octombrie – Târgșoru Vechi

Ziua Localității Târgșoru Vechi.

25-26 octombrie – Provița de Sus

Zilele Localității / „Nopti albe la Provița de Sus“ - târg de toamnă, spectacole folclorice, expoziții, file de istorie locală, horă.

26 octombrie – Bănești

Sărbătoarea Recoltei: târg de toamnă, spectacole folclorice, concursuri.

26 octombrie – Cerașu

Festivalul Munților: manifestări cultural-artistice, cu participarea formațiilor și interpretelor din comunele învecinate; târg tradițional anual de toamnă; expoziții de țesături, cusături și obiecte specifice zonei; parada portului popular și spectacole folclorice, urmate de Hora satului. Manifestările sunt organizate împreună cu Centrul Județean de Cultură Prahova.

26 octombrie – Vâlcănești

Ziua Localității Vâlcănești - ediția a XI-a - manifestare culturală complexă.

26-28 octombrie – Vălenii de Munte

Manifestări complexe, cu participare națională și internațională, aflate la cea de-a XV-a ediție: Serbările Toamnei la Vălenii de Munte, Festivalul de Folclor „Irina Loghin“, Târgul de Toamnă al Producătorilor și Meșteșugarilor de pe Valea Teleajenului, Festivalul Tuicii, organizate în parteneriat cu Centrul Județean de Cultură Prahova.

27 octombrie – Aluniș

„Meșteri și meșteșuguri populare“: manifestare complexă, organizată în colaborare cu Centrul Județean de Cultură Prahova.

27 octombrie – Filipeștii de Pădure - Centrul civic

Ziua Recoltei - spectacole folclorice și expoziții.

29 octombrie – Șirna - Școala Târceni

„Educația, între reflecție și documentare“ - dezbateri organizată cu prilejul *Zilei Mondiale a Pedagogului.*

Satu Mare

4 octombrie – Satu Mare - Galeria de Arte Plastice a CJCPCT

Vernisajul expoziției artistelor plastice Alexandra Cherecheș și Oana Pop.

4 octombrie – Cluj-Napoca

Vernisajul expoziției de pictură Victor Marina.

5 octombrie – Satu Mare

„Noaptea filmului documentar etnografic sătmărean“.

6 octombrie – Satu Mare

Comemorarea celor 13 martiri maghiari uciși la Arad în timpul Revoluției maghiare din 1848-1849.

18 octombrie – Satu Mare - Galeria de Arte Plastice a Primăriei

Vernisajul expoziției colective a artiștilor plastici Bokor Levente, Pastor Mihaela și Elisabeta Talpoș.

19 octombrie – Satu Mare

Gala Animatorilor Culturali din Județul Satu Mare „Luminătorii satelor“ - ediția a II-a.

21 octombrie – Roșiori - Casa memorială

Deschiderea expoziției permanente dedicate *Zilei Armatei Române.*

21 octombrie – Satu Mare

Ziua Recoltei - spectacol de cântece și dansuri populare.

25 octombrie – Satu Mare

Festivități prilejuate de *Ziua Armatei Române.*

Sălaj

5-7 octombrie – Cehu Silvaniei

Concursul Național de Teatru „PADIF“.

14-19 octombrie – Zalău

Sărbătoarea Strugurilor.

Sibiu

30 octombrie – Sibiu

Spectacolul extraordinar al Ansamblului Folcloric Profesionalist „Cindrelul-Junii Sibiului“, intitulat „La Sibiu, în Piața Mare, târg de n-are-asemănare“, prin care se recrează atmosfera târgurilor de altădată din Piața Mare a orașului. Spectacolul este însoțit de proiectii în care se regăsesc imagini vechi din Piața Mare - costume specifice barocului, minoritățile și spațiul de târg, muzica, dansurile, tarabele negustorilor. Publicul se întâlnește astfel, prin valorificarea

elementelor istorice, etnice și antropologice, cu negustori din Lipsca, jococari din Măglinime, sași curelari din Hochfeld, guvernatori, boieri moldoveni, breșiași și lăutari.

31 octombrie-2 noiembrie – Sibiu

Festivalul Național de Folclor „Ioan Macrea” - ediția a XIV-a. Manifestarea se adresează, pe de-o parte, ansamblurilor folclorice profesioniste din țară, iar pe de altă parte, specialiștilor în domeniul folclorului, prin organizarea de seminarii adresate coregrafilor și dirijorilor (dezbatere privind stadiul actual și perspectivele de valorificare a folclorului autentic).

Proiectul a fost inițiat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelui-Junii” Sibiu pentru Programul *Sibiu Baroc Update*.

Teleorman

3-5 octombrie – Alexandria

„Pe deal, la Teleormăne!” - festival-concurs de muzică populară, ediția a XLIII-a, la care participă tineri soliști vocali din toate județele țării, cu vârsta cuprinsă între 15 și 30 de ani.

18 octombrie – Alexandria, Siliștea-Gumești

Festivalul Național de Literatură „Marin Preda”. Festivalul își propune să descopere și să promoveze tineri prozatori și critici literari, adresându-se autorilor care nu au debutat în volum și nu au depășit vârsta de 40 ani, și are două secțiuni: proză scurtă și receptarea critică a literaturii lui Marin Preda.

Timiș

12 octombrie – Uzdin (Serbia)

Spectacol folcloric susținut de Ansamblul „Bujorul” al Centrului de Cultură și Artă, la sărbătorirea a „50 de ani de artă naivă la Uzdin”.

14 octombrie – Timișoara - Sala „Capitol”

Spectacolul de gală al Festivalului-concurs Județean „Lada cu zestre”.

● În perioada 19-23 octombrie a.c., Ansamblul Folcloric Profesionalist „Banatul” participă la „Festivalul Toamnei”, desfășurat în localitatea franceză Obernais.

Vâlcea

4-5 octombrie – Drăgășani

26

„Lăutarul” - festival de interpretare instrumentală și vocală a cântecului lăutăresc.

6 octombrie – Râmnicu Vâlcea - Parcul „Mircea cel Bătrân”

Ziua Recoltei/„Sărbătoarea toamnei în Vâlcea” - ediția a II-a.

7 octombrie – Mureasca

„Roadele toamnei” - sărbătoare tradițională a comunității - ediția a IX-a.

11 octombrie – Râmnicu Vâlcea - Arhiepiscopia Râmnicului

„In memoriam... Ilie Zugrăvescu” - învățător, rapsod popular și Gheorghe Cârstoiu-Frunzaru - teolog, folclorist, scenarist, dirijor, animator cultural.

26 octombrie – Râmnicu Vâlcea - Galeria de Arte „Constantin Iliescu”

„Amorții” - vernisajul expoziției plasticienilor vâlceeni, având ca tematică peisajul autumnal.

26-27 octombrie – Râmnicu Vâlcea - Teatrul „Anton Pann” și Casa

Memorială „Anton Pann”

„Povestea vorbeii” - festival național de creație satirică (epigramă și fabulă)

- ediția a VII-a.

27

Aniversări

Angela Buciu la aniversarea nobilei vârste de 70 de ani

Aflată într-o formă fizică și interpretativă demnă de apreciat, deopotrivă prin prestanța sa scenică impozantă, Angela Buciu te îmbie întotdeauna la bună dispoziție și satisfacție, ori de câte ori o vezi și o ascuți.

Această maramureseancă pur sânge nu și-a uitat niciodată originile, și-a iubit locurile de baștină, le-a respectat și cultivat prin intermediul cântecului autentic și prin portul popular a cărui simplitate, frumusețe și nobilețe te impresionează și îți dă o stare de mândrie că ești contemporan cu această artistă de excepție.

Din cartea sa autobiografică, intitulată *Lada mea de zestre*, apărută în anul 2007 la Editura Eurotip din Baia Mare, îmi permit o sintetică frază aparținând artei: „M-am născut la interferența Chioarului cu zona Codrului, la granița dintre Maramureș și Sălaj, în satul Cheud, comuna Năpradea, într-o zi de luni a lui Brumărel - 5 octombrie 1942, sub semnul norocos și purificator al planetei Jupiter, planetă cu efecte benefice, care m-au ajutat în cele mai delicate situații”.

După absolvirea primelor clase la școala din satul natal, urmează cursurile liceale în orașul Șimleu Silvaniei, continuate la Baia Mare, în anul 1960, participă la concursul organizat de Ansamblul de Căntece și Dansuri

28

din Baia Mare, unde reușește și este angajată în cadrul formației corale.

Din acest moment începe adevărata sa profesionalizare, având ca mentori pe dirijorul Gheorghe Velea și pe soția acestuia, Gabriela, cântăreață de operă și profesoară de canto. În componența artistică a instituției mai sus-amintite, funcționa și o secție folclorică, nucleul de mai târziu al Ansamblului „Maramureșul” și al actualului Ansamblu Folcloric Național „Transilvania”, formație unde Angela Buciu a debutat ca interpretă cu doina „Someș, pe marginea ta”.

Dornică de cunoaștere și împlinire profesională, absolvă cursurile Facultății de Filologie din cadrul Institutului Pedagogic din Baia Mare și ale Facultății de Filologie de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca.

Cu talentul său nativ, la care s-au adăugat cunoștințele muzicale acumulate în cadrul Ansamblului „Maramureșul” și, nu în ultimul rând, cele de cultură, asimilate în cele două instituții universitare de învățământ superior, artista completează și complexă de mai târziu a pornit pe un drum lung și sinuos, pe traiectoria consacrată. A început să fie solicitată frecvent în spectacolele tuturor ansamblurilor profesionale din țară, a cântat sub baghetele celor mai valoroși dirijori ai acestor formații, împreună cu renumiți interpreți de folclor din cele mai diverse zone folclorice.

Spațiul acestui articol mă limitează în a aminti doar câteva nume de referință: ansamblurile „Ciocârlia”, „Perința”, „Doină” al Armatei, „Banatul”, „Ciprian Porumbescu”, „Rapsodia Română”, „Mureșul”, „Doina Gorfului” și „Maria Tănase”, la pupitrul cărora se aflau dirijori emblematici ai genului precum Ionel Budișteanu, George Vancu, Constantin Arvinte, Victor

29

Predeescu, Radu Voinescu, Dorel Manea, în compania unor consacrați soliști vocali și instrumentiști, din rândul cărora unii ne-au pășit prea devreme, precum Maria Lătarețu, Aurelia Fătu Răduțu, Rodica Bujor, Ion Cristoreanu, Emil Gavriș, Dan Moisescu, Ștefan Lăzărescu și alții, nume ilustre care trăiesc prin zestrea cântecului înregistrat, lăsată moștenire urmașilor.

Sub numele generic de Buciu, întâlnim o familie clasică, dar specială: soții Angela și Valeriu și Adriana, fiica lor, toți cu preocupări și profesii prin excelență artistice, despre care voi încerca să consemnez scurte comentarii.

Soțul Angelei, Valeriu Buciu, a debutat ca dansator la ansamblul deja amintit, devenind asistent coregraf, iar mai apoi maestrul de dansuri și director al Ansamblului Folcloric Național „Transilvania”, formație care, prin talentul și dăruirea sa, a devenit cea mai valoroasă și apreciată în țară, cu succese răsunătoare pe toate meridianele globului.

Fica acestui cuplu de artiști de excepție, Adriana, care de curând și-a înmoliat părinții și cu titlatura de bunică, grație fiului, Petru, în prezent face parte din corpul de consilieri ai Parlamentului. În adolescență s-a afirmat în mediul artistic în postura de lider al cunoscutului grup rock *feminin Secret*, cu care a desfășurat o prodigioasă activitate concertistică și discografică în țară și peste hotare.

În *Lada de zestre* a Angelei, descoperim și alte preocupări adiacente cântecului, care dau măsura complexității personalității sale intrinsece. Împreună cu familia, nu s-au mulțumit cu ceea ce au realizat în domeniul valorificării scenice a folclorului moroșenesc, precum și în domeniul artei pedagogice în instruirea de soliști, grupuri vocale și de dans etnic din țară și străinătate, având ideea inedită de a înființa un cadru universitar de pregătire a viitorilor soliști vocali, instrumentiști și coregrafi, care să satisfacă necesitățile instituțiilor de gen, dar și dorințele tinerelor talente de a se perfecționa în aceste specialități. Aceste constatări și-au găsit cu prisosință utilitatea în cadrul Universității de Arte „Vatra” din Baia Mare, unde, pe lângă prezența unor cadre universitare din București și Cluj, studenții beneficiază de aportul organizatoric și de specialitate al cuplului Angela și Valeriu Buciu.

Și dacă darurile de la natură cu care a fost hărăzită, o voce inconfundabilă și un talent bine coordonat și conturat în școlile prin care a trecut, Angela Buciu a reușit să-și formeze un stil și o concepție a ceea ce presupune un interpret autentic, culegând cântece din vatra satului, fără să le atenueze valoarea și parfumul local, adăugându-le doar înțelegerea,

30

sensibilitatea și personalitatea sa artistică, cântece materializate în 120 de înregistrări Radio și Electrecord și nenumărate apariții TV.

În același context se înscrie și faptul că, în decursul celor peste 50 de ani de activitate ca interpret de folclor, Angela Buciu nu a uzat niciodată de ceea ce în ultima vreme a devenit o modă, de a crea cântece cu subiecte autobiografice, lacrimogene și care de cele mai multe ori jignesc bunul gust prin kitsch-ul pe care-l promovează.

Revenind la profesia care a consacrat-o ca solistă profesionistă de muzică populară a Maramureșului (zonă care poate fi numită „stat folcloric onorific” bine conturat), Angela poate fi considerată generic, fără exagerări, un astru sonor, în jurul cărui gravitează o multitudine de talente locale, care au slujit și slujesc acest mirific colț de lume.

Concluziv, pot afirma că Angela Buciu, prin tot ce a realizat în domeniul artistic, poate fi considerată și o făuritoare de școală superioară de cânt popular, prin valoare și specific local, fără a diminua tot ce are mai valoros și mai autentic folclorul maramureșean, dăruit cu frumusețea locurilor și cu o bogăție sufletească și spirituală milenară, cu care românii se confundă și se mândresc.

Ștefan CĂRĂPĂNCEANU,
Etnomuzicolog

Fotografie din colecția interpretei

31

Noi apariții editoriale

Studii și comunicări de etnologie, tomul XXVI/2012,

Sibiu, Astra Museum, 2012, 256 p.

La începutul lunii august a apărut tomul XXVI al periodicului *Studii și comunicări de etnologie*, care reunește contribuții de folclor, etnografie, etnologie și antropologie.

Tomul din acest an a fost publicat ca urmare a unui proiect editorial realizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelul-Junii” Sibiu, în colaborare cu Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu și finanțat de Administrația Fondului Cultural Național (AFCN).

Structurat în cunoscutele secțiuni - *Folclor-Etnologie-Antropologie, Din etnologia germanilor din România, Aniversări, Comemorări, Note și recenzii și Cronica* - anuarul *Studii și comunicări de etnologie/2012* beneficiază de colaborarea unor nume cunoscute în cultura și etnologia românească, precum: dr. Helga Stein (Germania), prof. univ. dr. Nicolae Constanținescu, dr. Maria Bătcă, conf. univ. dr. Narcisa Ștucă, prof. univ.

32

dr. Ioan Opreș și conf. univ. dr. Paula Popoiu (București), dr. Mihai Dăncuș (Sighet), conf. univ. dr. Ioan Șt. Lazăr (Râmnicu Vâlcea), dr. Camelia Burghel (Zalău), dr. Rodica Colta (Arad), conf. univ. dr. Amalia Pavelescu și prof. Horst Klusch (Sibiu), dar și de aportul unor tineri care și-au legat deja numele de periodicul sibian: dr. Sanda Ignat (Cluj-Napoca), dr. Sebastian Ștefănuță (București), dr. Maria Barma Spătaru, Gabriela Negru și Silvia Macrea (Sibiu).

Ca în fiecare an, colaboratori ai revistei (Rodica Colta, Mihai Dăncuș, Corneliu Bucur, Paul Niedermaier, Helga Stein și Georgeta Stoica) au fost aniversați cu prilejul împlinirii a 60, 70, 75 și 80 de ani, marcându-se cărțile, discipolii și prietenii câștigați de-a lungul vieții. Nu au fost uitați nici cei care au trecut... „dincolo”, dar au rămas printre noi prin volumele și studiile lor: Al. I. Anzuilescu, Ion Șeuleanu și Avram Cristea.

La rubrica *Note și recenzii*, volumul aduce în atenție apariții editoriale recente, semnate de nume importante ale etnologiei contemporane, precum: Hanni Markel, Ioan Godea, Horst Klusch, Ilie Moise, Viorica Nișcov, dar și restituiri, precum aceea a culegerilor etnologului ardelean Franz Obert, reunite într-o ediție îngrijită de Ion Talos.

În final, trebuie remarcată ținuta grafică de excepție a întregului volum, datorată sprijinului financiar al AFCN.

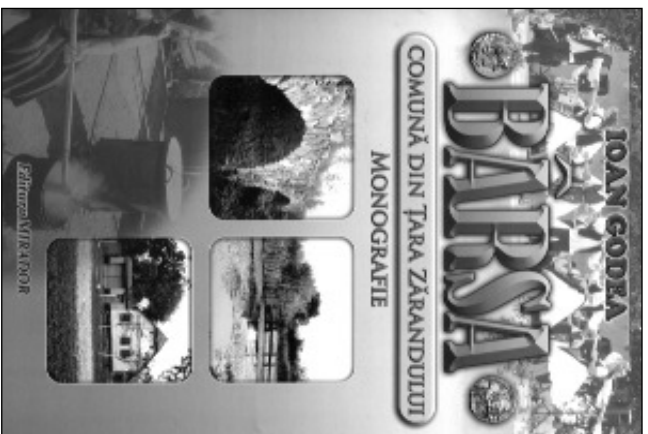
Pentru cei interesați, menționăm că volumul poate fi achiziționat de la Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale „Cindrelul-Junii” Sibiu.

Andreea BUZAS
Institutul de Cercetări Socio-Umane Sibiu

33

Ioan Godea, Bârsa - comună din Țara Zărandului, Editura „Mirador”, Arad, 2012, 360 p.

Cărțile cu care ne-a obișnuit profesorul Ioan Godea sunt, îndeobște, lucrări de sinteză privind cultura și civilizația tradițională din spațiul transilvan (*Zona etnografică Beius* - 1981, *Biserici de lemn din România - nord-vestul Transilvaniei* - 1996, *Târgul de fete* - 2011) sau cel românesc (*La céramique* - 1995, *Muzeul satului...* - 2004, *Din etnologa cumpătății...* - 2005, *Etnologia românească contemporană. Lexicon ilustrat* - 2005, *Moralitate, mentalitate și osândă...* - 2011, *Arhitectura din România*, vol. I - 2011 ș.a.).

Îată că în această vară eminentul universitar de la Oradea publică o excelentă monografie a comunei Bârsa din județul Arad, așezare în care s-a stabilit în urmă cu un deceniu. Și ca orice om care dorește să devină „al locului”, să fie recunoscut ca cetățean cu drepturi depline, a făcut un gest de mare cercetător: a scris și a publicat monografia satului care l-a primit și adoptat ca pe un adevărat fiu.

Structurată în 11 capitole - reprezentând așezarea, istoricul, învățământul, organizarea administrativă, viața economică și culturală a comunei -, cartea semnată de Ioan Godea reușește, pe parcursul a 360 de pagini, să sintetizeze identitatea acestei așezări, elementele care fac din Bârsa o comună ușor de recunoscut în contextul celorlalte localități din Țara Zărandului. Și mă gândesc, în primul rând, la meștesugurile populare

(îndeosebi la ceramica de Bârsa), dar și la viața cultural-artistică atât de intensă a comunității locale.

Ilustrația și anexele (I. Vechile unități de măsură, II. Conscripții și III. Cronici locale), împreună cu capitoul al XI-lea - Prezentul și viitorul comunității - completează, în chip fericit, imaginea unei comunități prospere, pornită pe drumul către lumea civilizată a Europei Occidentale.

O lucrare complexă și completă care îmi amintește de Monografia comunei Rășinari de Victor Păcală, apărută în 1915 și premiată de Academia Română în același an. Așa cum cartea lui Victor Păcală a fost, vreme de 100 de ani, un model pentru toate monografiile sătești din Transilvania, am convingerea că, pentru județul Arad, modelul se va chema Bârsa - comună din Țara Zărandului.

Prof. univ. dr. Ilie MOISE

Prin Câmpulung și pe muscelele lui - Album monografic

Motto:
The past can be seized only as an image...
(Walter Benjamin, *Theses on the Philosophy of History*)

● Argument

Trecutul poate fi înțeles doar ca imagine, subliniază Walter Benjamin¹, care se aprinde până la instant atunci când poate fi recunoscut și nu este văzut vreodată din nou. Trecutul ca o metaforă a memoriei a fost, de-a lungul timpului, bine prețuit, mai ales în științele socioumane ale secolului al XIX-lea.

Fotografia este un produs (tehnic și artistic) și un martor (făcut) al memoriei, înțeles ca un produs sociocultural. De altfel, trei domenii apar în științele socioumane, toate utilizând fotografia (imaginea) ca „instrument de lucru”: fotografia documentară, fotojurnalismul și sociologia vizuală.

Deși toate au o istorie diferită și o uzanță distinctă, toate au în centrul său „un context social particular” (Dancu²). O să le prezentăm pe scurt ca să vedem nuanțele și modalitatea în care fotografia (imaginea ca o *structură de mesaje codate*) relevă o reprezentare convențională.

Documentariștii au apărut la începutul secolului al XX-lea în America (și nu numai) și aveau ca activitate producerea de imagini cu incendii, calamități, evenimente sociale *rele* („images representing the bad”), ținând cont de sponsorii care plăteau bine pentru asemenea scop.

Fotojurnaliștii, spre deosebire de reporteri, *produceau* imagini care umpleau cotidiene și ziarele săptămânale. Activitatea lor era aceea de jurnaliști - în sensul cel mai larg, iar imaginile trebuiau să fie nepătrunzătoare, faprice, complete, narative, îndrăznețe și să atragă atenția opiniei publice. Totuși, jurnalele creau o anumită presiune asupra fotografiilor din redacție; se publicau doar acele imagini ce treceau de *cenzură*. Concurența ziarelor cu radioul sau TV-ul a făcut mai ușor trecerea de la articolele care erau ilustrate cu desene, schițe, caricaturi la cele cu imagini, fotografii, deși multe ziare respectabile (în America, mai ales) rămân tributare celor dintâi.

Problema nu ținea de felul în care imaginea reprezenta sau nu o *realitate*, ci de felul în care era manipulat acest tip de realitate. Fotomontaajul, colajele sau chiar imaginile trucate concureau cu *real images*. Imaginea de tip documentar va fi legată, istoric vorbind, de reforma socială (unele din primele documentare vor arăta tipuri de *lifestyle*, precum cele ale lui John Thompson, Eugene Atget ș.a.).

Documentarele (imagini și filme) erau dorite de public, doar ele fiind acelea care *săpau adânc în real* sau, cum afirmă sociologul american Robert E. Park³ (și el jurnalist), niște povești mari (*great stories*), care *jucau un rol activ* în schimbarea socială și erau social *responsabile*.

Fotojurnaliștii de astăzi sunt produsul unei pregătiri universitare, sunt capabili să scrie și articole, nu numai să ilustreze cu imagini articolele scrise de reporteri. În plus, au o coerență bazată pe conceptul că imaginea vorbește de la sine. De altfel, o imagine de calitate este aceea care prin dimensiuni (tipografice) ține locul articolului scris.

Sociologia vizuală era, cel puțin la începuturile sale (sfârșitul anilor '70), un tip de sociologie specializată, diferită de antropologia vizuală⁴, și utiliza imaginea cel mult cu rol didactic (*didactical purposes*), cum ar fi hărțile sau diagramele. În încercarea de a defini acest nou domeniu cu un *caracter* așa-zis academic, cercetătorii nu (se) folosesc de imagine.

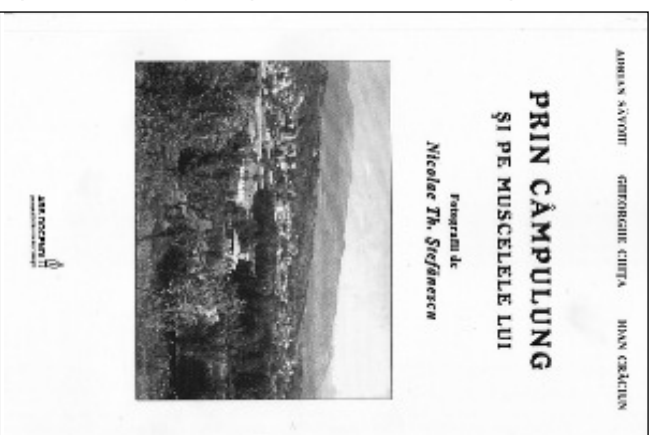
● Câmpulung și monografiile sale

De la invenția sa, fotografia⁵ va avea un *drum* dublu, pe de-o parte artistică (fotografia de autor, creați-vă) și pe de alta, documentară⁶. Cea din urmă s-a născut din dorința de a fi martor, a asista la un eveniment determinat, particular; imagini preluate din viață - un fel de declarație pe propria răspundere a realității prin aparatul de fotografiat.

La noi, noțiunea de documentarist (etnograf, etnolog) apare mai târziu și într-un sens un pic diferit de cel din țările cu tradiție antropologică (Anglia, Franța, Belgia). Primii fotografi români, spre exemplu, Iosif Berman⁷ (1892-1941) și Carol Pop de Szathmar⁸ (1812-1887), sunt considerați pentru vremea lor *doar* fotografi.

Iosif Berman devine mai apoi fotograf al „oficial” al echipelor Școlii Sociologice a lui Dimitrie Gusti, cu care participă în mai multe campanii monografice. Cu toate că a participat la aceste campanii, iar imaginile sale sunt, fără îndoială, o sursă importantă de informație despre cultura românească de la începutul secolului al XIX-lea, el nu a fost niciodată numit *etnograf*. Termenul viza cultura materială a unui popor, în completarea noțiunii de *folclor*, care se referă la latura spirituală și poetic-creativă. La vremea respectivă, fotografia era considerată un *instrument* auxiliar⁹ documentului propriu-zis (înregistrare audio, document scris, desen, schiță, hărți etc.). Antropologia vizuală, ca ramură de sine stătătoare s-a dezvoltat ceva mai târziu de către etnologi (antropologi) care fac și muncă de cercetare (fotografieră/înregistrare video).

Câmpulung (Muscel) este unul dintre cele mai vechi centre urbane din întreg spațiul românesc, jucând un rol însemnat din punct de vedere politic, religios, administrativ și economic încă din Evul Mediu. Este prima

reședință domnească din Tara Românească și tot aici își are originea primul document cunoscut în limba română, *Scrisoarea lui Neacșu* (1521). Despre Câmpulung s-a scris foarte mult și, probabil, mulți cercetători și-au îndreptat cu interes și pasiune preocupările științifice asupra acestei străvechi așezări românești. Are, probabil, cele mai multe monografii (sociologice) după București.

Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Argeș, de-a lungul timpului, a publicat o serie de lucrări care acoperă spațiul etnocultural al Muscelului (fostul *Județ Muscel*, până la reorganizarea din 1968), precum: *Colinde și obiceiuri de iarnă din Argeș-Muscel* (coord.: Adriana Rujian și Costin Alexandrescu, 1997, reeditat, 2011); *Antologie de doine și balade din Argeș-Muscel* (Ion Grecu, Editura Tip Naste, 2004), *Corbi. Micromonografie* (Grigore Constantinescu, în colecția „Etnocultura Argeșului și Muscelului”, 2005); *Folclor poetic din Argeș. Descântece* (ediția a II-a: coord. Adriana Rujian, Editura „Alean”, Pitești, 2006) s.a.

Iar prin Editura „Alean” a CJCPCT Argeș, specializată pe carte monografică, din anul 2006, se aduce la lumina tiparului cartea etnologică (un exemplu ar fi *Argeș. Dicționar etnocultural și Argeșul monumental* de Grigore Constantinescu, Pitești, 2006, respectiv, 2012).

Editura „Ars Docendi” a Universității din București are o serie¹⁰ de titluri din colecția Câmpulung Muscel. Deja am scris¹¹ un articol despre albumul fotografic semnat Ioan Niculescu (*Monumente istorice ale României. Tipuri din Județele Argeș și Muscel. Anul 1893*), lansat în anul 2011 cu ocazia *Sărbătorilor Argeșului și Muscelului*, ediția a V-a, la Muzeul Județean Argeș.

Editura revine cu un nou album (2012), semnat de fotografii Nicolae Th. Ștefănescu, volum îngrijit de Adrian Săvoiu, Gheorghe Chița și Ioan Crăciun.

● **Câmpulung - monografie vizuală**

În luna Iulie a acestui an, la Galeria „Artă” din Câmpulung a avut loc o dublă lansare: volumul *Prin Câmpulung și pe muscelele lui* și albumul *Prin Câmpulung și pe muscelele lui* - fotografii de Nicolae Th. Ștefănescu (235 pagini). Evenimentul a fost inclus în agenda culturală a *Zilelor Municipiului Câmpulung*.

În anul 1946, Academia Română primește de la un anume Nicolae Th. Ștefănescu cinci albume cu peste 700 de fotografii sepiă, având ca subiect Câmpulungul și împrejurimile sale, din perioada interbelică.

Misteriosul călător, posesor al unui aparat marca Kodak, avea ochiul proaspăt al *străinului*.

La începutul secolului XX, Theodor Ștefănescu (tatăl autorului), profesor de contabilitate, cumpără o vilă la Câmpulung, pe strada Matei Basarab. Împreună cu Sevastița (verișoara picturii Nicolae Grigorescu) va avea nouă copii.

Unul dintre aceștia - Nicolae (cca. 1870-1953) - va moșteni frumoașa vilă și va fi un împătimit călător, vizitând Franța și Italia, membru al Societății Turisților din România, stabilindu-se definitiv în anul 1944, din Capitală, în Câmpulung.

În 1946 va publica o carte, astăzi o raritate bibliofilă, *Prin Câmpulung și muscelele lui*, o serie de gânduri asupra oamenilor și locurilor pe care le-a văzut până la sfârșitul vieții. Fotografia va fi o activitate secundară, el neavând gândul de a publica imaginile, cele cinci volume ajungând să fie donate.

Adrian Săvoiu, Gheorghe Chița și Ioan Crăciun reunesc imaginile în cinci părți ale albumului care poartă același nume ca lucrarea din '46, o modalitate de recuperare a memoriei colective și un demers antropologic. Volumul apare cu sprijinul Primăriei Câmpulung, al firmei SC Pristavu SRL și al Asociației Culturale „Pardon, Mersi”.

Albumul l se deschide cu idei ale lui Nicolae Th. Ștefănescu, din care am selectat următoarele: „rar găsești oraș unde pieptul respiră mai în voie, unde ochiul e mai desfătat, iar mintea mai mulțumită de ceea ce întâlneste la fiecare pas”, „după ce ploaia a spălat cerul... lasă privirea să alunece pe muscele... mulțumirea pătrunde întreaga ființă”.

Valoarea etnografică a fotografiilor o constituie redarea, în special, a monumentelor (vederi generale ale orașului, troite, biserică, cruci de piatră, vile și case), dar și a portrețelor (accentul cade pe portul popular, de muncă sau de sărbătoare), a manifestărilor sociale (piața, curtea bisericii sau ulița satului), manifestări economice (târgul), tot felul de obiecte vechi (doniță, cobiliță) s.a.

Oamenii fac parte din realul obișnuit (ciobani, păstori, preoți, călugări, băbtați și femei - identificați cu nume, spre exemplu *Lenuța*, *la război* sau *boierul Gică*), surprins la cârciumă, băcănie, la târg sau la *bitul economic*; și - cum spune autorul - „supra oamenilor din părțile Muscelului suflă duh de credință”.

Albumul poate fi considerat un *inventar* al manifestărilor socioculturale, al vieții rural-urbane de care ochiul fotografatului se va îndrăgosti

iremediabili: „cum te legi cu pământul pe care te-ai născut, cu carmenii lui, cum îți cântă povestea lor având în fața ta mărturia vie, nu litera cărții sau a hrisovului...”

Note

¹ <http://www.sfu.ca/~andrewf/CONCEPT2.html>, 5 septembrie 2012.

² Andrei Dancu, „Investigating the social world through photography”, Bulletin of the „Transilvania” University of Braşov, vol. 2 (51), 2009, series VII: Social Sciences and Law, p. 16 și urm.

³ *Idem*, p. 18.

⁴ Domeniu de tradiție al antropologiei care cerea o serie de cercetări din spații și locuri exotice.

⁵ Inventatorul acestui sistem este considerat Louis Jacques Mandé Daguerre (1787-1891) și produsul se numește dagherotipie. Deși el realiza imagini - dioramele din 1822, va perfecționa sistemul cu Joseph Nicéphore Niépce și va prezenta noua invenție Academiei Franceze de Științe la data de 19 august 1939, obținând brevetul.

⁶ Emilio Luis Lara Lopez, „La fotografía como documento histórico-artístico y etnográfico: una epistemología”, Revista de Antropología Experimental, N° 5, 2005, texto 10, p. 4 și urm.

⁷ Omul cu o mie de ochi, cum este caracterizat, a fost fotografat de Curtii Regale și angajat al diferitelor publicații ale vremii (Adevărul). Sociologul și istoricul Dimitrie Gusti (1880-1955) l-a numit „coautor al imaginii satului și Tăranului român”, cerându-i insistent să însoțească echipele monografice în satele românești în anii interbelici. http://www.historia.ro/exclusiv_web/portret/articol/osiif-berman-omul-o-mie-ochi-foto, 7 septembrie 2012.

⁸ Primul fotograf de război (primul documentarist) din lume, <http://www.jurnalul.ro/special/caroi-pop-de-szathmari-primul-fotograf-de-razboi-din-lume-602681.htm>, 7 septembrie 2012.

⁹ Vezi și Henri H. Stahl, *Tehnica monografiei sociologice*, Editura SNSPA, București, 2001, pag. 30 și urm.

¹⁰ Peste 40 de lucrări publicate începând cu anul 2000. Catalogul on-line poate fi consultat la adresa <http://arsdocendi.ro/wp-content/uploads/Colectia-Campulung-Muscel.pdf>.

¹¹ *Lansare inedită: album fotografic despre Argeș și Muscel*, Buletin informativ CNCPCT nr. 10 (233)/2011, p. 50-52, http://www.centrul-cultura-traditionala.ro/files/htmldocuments_docs/buletin_10_11.pdf, 7 septembrie 2012.

Sorin Dănuț RADU
Referent, CJCPCT Argeș